

Джеръм К. Джеръм

Сляпата уличка

От Еджуеър Роуд бях свърнал в една приятна тиха пресечка, която водеше на запад. От двете ѝ страни се редяха кокетни двуетажни къщи с малки градинки отпред. По измазаните колони на портите бяха изписани обичайните за района имена и макар че слънцето вече бе потънало зад хоризонта, те все още се виждаха в притъмняващия сумрак: „Златен дъжд“, „Кедрите“, „Кеърнгорм“. Последната се извисяваше на цели три етажа, със странна купичка на върха, увенчана с конусовиден покрив, приличен на магьосническа шапка. Изведнъж точно под стрехата светнаха две прозорчета и сякаш властни зли очи проблеснаха в мрака.

Уличката зави надясно и излезе на канал, над който минаваше нисък, извит като арка мост. Оттатък продължаваха кокетните къщи с малки градинки, но аз се спрях да погледам рибките, като постепенно в здрача откроих очертанията на канала, който над моста се разширяваше в езеро с островче в средата. След това сигурно съм се завъртял в кръг, понеже малко по-късно отново се озовах на същото място, като за цялото време едва ли бях срещнал повече от пет-шест човека, и тогава поех обратно към Падингтън.

Мислех, че съм намерил пътя, по който бях дошъл, но сигурно се бях заблудил в тъмнината. Не че беше от някакво значение. В тези тихи улички, които загатваха за приглушени движения зад спуснатите завеси, за шепнещи гласове зад тънките стени, се спотайваше нещо тайнствено и загадъчно. От време на време долиташе смях, който след тона сякаш изведнъж замираше, а веднъж ме сепна внезапен детски плач.

Вървах по една къса пряка, където къщите-близнаци се издигаха с лице към висок бял зид, когато вниманието ми бе привлечено от неочаквано движение. Наполовина се вдигна щора и в рамката на прозореца се мярна женско лице. Единственият газен фенер на улицата – точно отсреща. В първия момент ми се стори, че лицето е на момиче, но сетне погледнах отново – можеше да е и на старица. Чертите не се различаваха ясно, ала па студената синкава светлина на фенера то изглеждаше смъртнобледо.

Но най-забележителни бяха очите. Естествено, може би единствено те улавяха светлината и я отразяваха и заради това ми се бяха сторили тъй големи и блестящи. Или пък просто лицето бе необичайно нежно и деликатно и в сравнение с него те изглеждаха огромни. Така или иначе, жената вероятно също ме видя, тъй като отново спусна щората и аз отминах.

Без никаква основателна причина случката се загнезди в съзнанието ми. Внезапното вдигане на щората бе като вдигане на завесата на

някоя малка сцена – на заден план оскъдно обзаведената стая, а отпред жената, осветена от фенера сякаш от прожектор – така изглеждаше картината във въображението ми. И сетне още по-внезапното спускане на завесата, преди постановката изобщо да започне. На ъгъла се спрях и погледнах назад. Щората отново бе вдигната, а в рамката на еркерния прозорец се очертаваше нежен силует.

В този миг някакъв мъж се блъсна в мен. Не беше виновен. Бях спрял рязко, той не бе имал време да ме заобиколи. И двамата се извинихме, оправдавайки се с тъмнината. Сигурно си въобразявах, но имах чувството, че вместо да продължи по пътя си, той се е обърнал и сега ме следва по петите. На следващия ъгъл спрях и рязко се извъртях на пети. Улицата обаче беше пуста. Не след дълго се озовах обратно на Еджуеър Роуд.

На няколко пъти, когато се разхождах наоколо, отново потърсих сляпата уличка. Не я открих и цялата история вероятно щеше да избледнее в паметта ми, ако една вечер, на връщане от Падингтън, не срещнах жената на Хароу Роуд. Не бих могъл да я сбъркам. Тя почти се блъсна в мен при излизането си от рибарския магазин и съвсем несъзнателно – поне в началото – аз поех след нея. След не повече от пет минути се озовахме на уличката, като аз се опитах да запомня пътя. Сигурно неведнъж съм бил на стотина метра от нея. Спрях на ъгъла, макар жената да не ме бе забелязала. Когато стигна до къщата, откъм сенките край фенера се появи мъж и се приближи до нея.

Вечерта бях поканен на ергенско събиране и след гощавката разказах случката, която бе съвсем прясна в съзнанието ми. Не съм сигурен, но май разговорът се въртеше около Метерлинк. Внезапното вдигане на щората ме бе запленило. Сякаш бях нахлул в празен театър и бях зърнал на сцената да се играе тайно представление. После заговорихме за друго, но когато си тръгнах, един от гостите ме попита в каква посока съм. Отговорих му и тъй като нощта бе топла и приятна, той предложи да повървим заедно. Щом излязохме на спокойната и тиха Харли Стрийт, той сподели, че търси не само насладата от моята компания.

– Странно – поде той, – днес в паметта ми най неочаквано изплува стар случай, за който единайсет години нито веднъж не съм се сещал. И сега, на всичкото отгоре, се появи и вашата история. Чудя се дали не е възможно да става дума за една и съща жена.

– Очите бяха пай-забележителното в нея – рекох.

– И аз си спомням най вече тях – кимна той. – Ще намерите ли отново улицата?

Повървахме и мълчание.

– Може и да ви се стори непонятно – казах накрая аз, – но мисълта, че макар и неволно, бих наранил тази жена, ми е изключително неприятна. Какъв е бил този ват случай?

– Няма за какво да се безпокоите – увери ме той. – Аз бях неин адвокат – ако става дума за същата жена. Как беше облечена?

Въпросът ми се стори изключително неуместен. Не можеше да очаква, че ще носи същите дрехи отпреди единайсет години.

– Не обърнах внимание – отвърнах. – Някаква блуза, предполагам. – В този миг си спомних. – А, да, имаше и нещо странно. Широко кадифено шалче около врата.

– Така и предполагам – кимна той. – Да, трябва да е същата.

Стигнахме до Мерилебън Роуд, където пътищата ни се разделяха.

– Ако не възразявате, ще ви потърся утре следобед – рече приятелят ми. – Може да се поразходим заедно.

Той дойде у дома към пет и половина и двамата поехме към сляпата уличка. Стигнахме там в мига, в който светна единственият фенер. Посочих на приятеля си къщата и той се приближи да погледне номера.

– Тя е – потвърди, след като се върна при мен. – Сутринта проверих. Преди шест седмици са я пуснали под гаранция. – Хвана ме подръка. – Няма смисъл да висим тук. Щората няма да се вдигне тази вечер. Добре е измислено да се избере къща точно срещу фенера.

Онази вечер той бе зает, но след няколко дни се видяхме и ми разказа историята – такава, каквато я знаеше.

В зората на бягството от градския център за строежа на едно от първите предградия били определени парцели отгатък Финчли Роуд. Работата още не била приключила и на новата уличка Лейлъм Гардънс имало не повече от пет-шест готови къщички, като само една от тях била обитавана. Мястото било доста изолирано и самотно, след последната къща пътят свършвал неочаквано и започвали полята. От края на недовършената улица теренът се спускал рязко към езерце, отвъд което се виждала горичка. Единствената обитавана къща била купена от младо семейство на име Хепуърт.

Мъжът бил добре сложен и приятен на вид. Ходел гладко избръснат и точната му възраст трудно можела да се определи. Съпругата му била почти дете. Все пак нещо у Хепуърт говорело, че му липсват характер и воля. Поне такава било впечатлението на агента, който им продал къщата. Един ден решавал едно, а на следващия – друго. Джетсън,

агентът, почти бил загубил надежда, че някога ще сключат сделка. В крайна сметка госпожа Хепуърт взела нещата в своите ръце и се спряла на къщата в Лейлъм Гардънс. Младият Хепуърт не я харесвал, тъй като била изолирана. Той често отсъствал за по няколко дни, пътувал по работа и се страхувал, че съпругата му ще се притеснява, когато остане сама. В последвалия кратък разговор, проведен шепнешком в ъгъла, тя очевидно го успокоила и отхвърлила всичките му възражения. Къщичката била уютна, кокетна и очевидно много ѝ допадала. Освен това, добавила тя, цената отговаряла точно на възможностите им, за разлика от всички останали, които били огледали до този момент. Дори и Хепуъртови да разполагали с някакви препоръки, те не били уважени и фирмата им продала къщата при обичайните условия. Депозитът бил платен с чек, който веднага бил осребрен, а самата къща била ипотеккирана за останалата сума. Адвокатът на компанията изготвил всички документи и действал като представител и на двете страни.

Младото семейство се нанесло в началото на юни. Обзавели само едната спалня, нямали прислуга, някаква жена идвала сутрин да помага с домакинската работа и си тръгвала към шест следобед. Едничкият им съсед бил Джетсън. Съпругата и дъщерите му се запознали с новодошците и обявили, че ги харесват и двамата. Дори между най-малката дъщеря на Джетсън и госпожа Хепуърт се зародило искрено и дълбоко приятелство. Младият Хепуърт се държал очарователно и всеки път се стремил да угоди на гостите си. Но те имали усещането, че той никога не се отпуска напълно и че по природа си е неспокоен. Смятали – макар да го заявили чак след случилото се, – че поведението му е на преследван човек.

Това си проличало особено ясно веднъж, когато Джетсънови били на гости у семейство Хепуърт. Тъкмо се канели да си тръгват, когато на вратата внезапно се почукало. После се оказало, че посетителят е служител на Джетсън, който рано сутринта трябвало да замине и искал да поговори с началника си, но в първия миг на лицето на Хепуърт се изписал неподправен ужас. Той погледнал съпругата си отчаяно и на Джетсън му се сторило – тази идея може и да се е родила впоследствие, когато обсъждали случилото се у дома, – че в нейните очи проблясва презрение, което в следващия миг бързо угаснало и го заменила жалостива печал. Тя станала и направила няколко крачки към вратата, но младият Хепуърт я спрял и излязъл да отвори. Ала странното било това, че, както разказал по-късно служителят, Хепуърт не се появил на прага, а се покрадвал към него откъм гърба, през двора. Вероятно бил излязъл

през задната врата и заобиколил къщата.

Случилото се озадачило семейство Джетсън, те не могли да си обяснят неволната искра на презрение в очите на госпожа Хепуърт. На тях им се струвало, че тя обожава съпруга си и – ако това изобщо било възможно, че нейните чувства са по-силни от неговите. Двамата нямали други приятели и познати. Никой измежду съседите освен Джетсън не си бил направил труда да се отбие в дома им и доколкото се знаело, в къщата на Лейлъм Гардънс не стъпвал чужд крак.

До една вечер малко преди Коледа.

Джетсън се прибирал от кантората си на Финчли Роуд. През целия ден мъглата не се била вдигнала, а с падането на нощта отново се сгъстила и обвила всичко в бяла пелена. След като свърнал от Финчли Роуд, Джетсън зърнал пред себе си мъж с дълга жълта мушамата и шапка. Приличал на моряк, вероятно заради мушамата. На ъгъла с Лейлъм Гардънс непознатият спрял да погледне табелката под фенера и така Джетсън успял да го огледа хубаво. Очевидно търсел точно тази улица, а тъй като единствената обитавана къща тук била на семейство Хепуърт, у Джетсън заговорило любопитството и той също спрял. Естествено, къщата на Хепуърт била и единствената осветена. Мъжът се спрял пред портата и драснал клечка кибрит, за да види номера. После отворил портата и поел по пътеката.

Само че вместо да позвъни или да почука, той отчетливо ударил с бастуна си трикратно по вратата. Не последвал отговор и заинтригуваният Джетсън пресякъл от другата страна на улицата, за да наблюдава по-добре.

Мъжът повторил трите почуквания по вратата още два пъти, всеки път малко по-силно, и на третия тя се отворила. Не се видяло от кого, тъй като човекът останал вътре. Джетсън успял да зърне само едната стена на коридора и двете стари морски саби, кръстосани над окачената там картина, изобразяваща тримачтова шхуна. Непознатият се промушил през открехнатата врата и тя бързо се захлопнала. Джетсън поел отново към дома си, но не бил направил и две крачки, когато нещо го накарало да се обърне. Къщата тънела в тъмнина, макар той да бил готов да се закълне, че преди малко прозорчето на приземния етаж светело.

Впоследствие всичко това се оказало много важно, но в онзи момент на Джетсън не му се сторило кой знае колко необичайно. Само защото повече от половин година никой не бил идвал у Хепуъртови, не означавало, че те нямат приятели и роднини. А и когато човек се озове в мрака и мъглата на непознато място, по-лесно е да почука с бастуна,

отколкото да търси звънеца. Всекидневната на Хепуърт гледала към задния двор, така че светлината отпред може да е била угасена за икономии. Щом се прибрал у дома, Джетсън разказал случилото се, но не като нещо необичайно, а просто както човек споменава някоя клюка. Единствено най-малката му дъщеря, девойка на осемнайсет години, го изслушала внимателно. Задала няколко въпроса относно непознатия и след вечеря изтичала до къщата на Хепуърт. Тя изглеждала празна – във всеки случай никой не ѝ отворил – и зловещо притихнала.

На сутринта Джетсън минал оттам – безпокойството на дъщеря му се било предало и на него. Вратата му отворила госпожа Хепуърт. По време на процеса той заявил, че видът ѝ го изплашил. Тя като че ли очаквала въпросите му и веднага обяснила, че има неприятни новини и цяла нощ не била мигнала от тревога. Съпругът ѝ бил извикан спешно в Америка и тя трябвало да го последва при първа възможност, по-късно щяла да мине през кантората му, за да уреди продажбата на къщата и мебелите.

Тази история поднасяла съвсем логично обяснение за посещението па непознатия, та Джетсън изразил съжаление за неприятностите, обещал да помогне с каквото може и продължил пътя си. Следобед госпожа Хепуърт се отбила при него и му дала ключовете, като оставила един за себе си. Пожелала мебелите да бъдат разпродадени на търг, а за къщата била готова да приеме първото що-годе приемливо предложение. Обещала да го потърси отново, преди да отплава, а ако не успеела, щяла да му пише и да му съобщи новия си адрес. Била овладяна и спокойна. Преди това била минала да се сбогува със съпругата и дъщерите му.

От кантората тя взела файтон и се върнала в Лейлъм Гардънс да прибере багажа си. Джетсън я видял отново чак в съда, когато тя била изправена на подсъдимата скамейка с обвинение в съучастие в убийството на съпруга си.

Тялото било открито в езерцето на стотина метра от края на недовършената улица Лейлъм Гардънс. В съседния парцел се строяла нова къща и един от работниците изгървал във водата часовника си, докато загребвал от езерото с кофата. Той намерил отнякъде градинско гребло, за да се опита да го извади на брега, но вместо часовника зъбците на греблото захванали парцалчета от дрехи. Това довело до по-внимателно претърсване. Ако не бил изгърваният часовник, трупът никога нямало да бъде намерен.

Овързаното с тежести тяло – няколко метални блокчета от онези,

които се нагриват и се поставят в ютията при гладене, прикрепени със заключена с катинар верига – било потънало надълбоко в меката тиня и при друго стечение на обстоятелствата щяло да остане там, докато изгние. На обичайното си място в джобчето бил златният часовник, за който веднъж младият Хепуърт бил споменал на Джетсън, че е подарък на баща му, а от тинята извадили и скъпоценния пръстен, който Хепуърт носел на средния си пръст. Очевидно убийството принадлежало към категорията престъпления от страст. Според полицията извършителят бил любовник на госпожа Хепуърт отпреди брака.

Контрастът между изнесените доказателства и почти ангелски красивото лице на жената на подсъдимата скамейка шокирал всички. Оказало се, че на седемнайсет години тя била започнала работа в английска циркова трупа, заминала на гастрол в Холандия и в Ротердам се прехвърлила като „певица и танцьорка“ в долнопробен шантан, посещаван най-вече от моряци. Там се запознала с англичанина Чарли Мартин и двамата заживели в малка странноприемница на другия бряг на реката. След известно време напуснали Ротердам и се върнали в Лондон, където наели жилище в Поплар, близо до пристанището.

Именно този дом в Поплар обитавала, когато десет месеца преди убийството се омъжила за младия Хепуърт. Не било известно какво е станало с Мартин. Всеобщото мнение било, че той е останал без пари и се е върнал към първоначалното си занимание, макар че незнайно защо името му не било открито в списъка с моряците на нито един кораб.

Нямало никакво съмнение обаче, че именно него е видял Джетсън да се шмугва през вратата на къщата на Хепуърт. Той го обрисувал като едър и красив мъж с червеникава брада и мустаци. По-рано през деня мъж, отговарящ на описанието, обядвал в малко кафене на Хай Стрийт. Момичето, което го обслужило, запомнило смелите пронизителни очи и къдравата червена брада. Било след натоварения час, между три и четири. Според сервитьорката той бил „приятен“ и „склонен към забавления“. Споменал, че е пристигнал в Англия преди три дни и че се надява вечерта да види любимата си. Сетно се размял и тя си помислила – разбира се, това може да ѝ е хрумнало и впоследствие, – че въпреки смеха очите му проблясват злобно.

Вероятно именно завръщането на този мъж вселявало страх в душата на младия Хепуърт. Полицията твърдяла, че трите почуквания са били предварително уговорен сигнал и че вратата е била отворена от жената. Не се знаело дали съпругът е бил в къщата или те са го причакали да се завърне. Той бил застрелян в тила – очевидно злодеят бил

дошъл подготвен.

Тялото било намерено десет дни след убийството и тогава вече било късно да дирят следите на извършителя. Някакъв пощальон го срещнал близо до Лейлъм Гардънс около девет и половина, като заради мъглата те едва не се сблъскали, но мъжът веднага извърнал лице.

Нямало нищо странно и необичайно в прихлупената мека шапка, но дългата жълта мушама привлякла вниманието на пощальона. Той зърнал само за миг лицето, но бил сигурен, че мъжът е бил гладко обръснат. Показанията на пощальона предизвикали сензация в съда, но мистерията се изяснила с призоваването на следващия свидетел. Онази сутрин домашната прислужница на Хепуърт не била допусната в къщата, госпожата я посрещнала на прага, платила ѝ за една седмица напред и обяснила, че вече не се нуждаят от услугите ѝ. Впоследствие обаче Джетсън решил, че вероятно ще е по-изгодно да даде къщата под наем обзаведена и повикал същата жена, за да почисти. Когато измела килима във всекидневната, тя намерила къси червеникави косъмчета. Очевидно мъжът се бил обръснал, преди да си тръгне.

Вероятно той е излязъл с дългата жълта мушама, за да насочи полиците по погрешна следа. Сетне спокойно можел да се отърве от нея. Но с брадата щяло да е по-трудно. Никой не знаел къде е обикалял, но късно през нощта или рано сутринта той стигнал до кантората на младия Хепуърт па Фенчърч Стрийт. Явно госпожа Хепуърт му била дала ключ.

Там скрил шапката и мушамата и се преоблякъл в дрехи на покойника. Елнби, възрастният писар на Хепуърт – когото човек би описал като почтен джентълмен – бил свикнал с неочакваните пътувания на господаря си, свързани с делата му на корабен снабдител. Той винаги държал в кантората палто и куфар с дрехи. На сутринта Елнби открил, че куфара го няма, но решил, че господарят му е взел ранния влак. Така или иначе, ако не получил вест от него до няколко дни, щял да се разтревожи, но по-късно пристигнала телеграма, в която се съобщавало, че Хепуърт заминава за Ирландия. Не било необичайно той лично да наблюдава товаренето на някой кораб, което траело около десетина дни, и тогава Елнби оставал сам в кантората. Телеграмата била подадена на Чаринг Крос в пиков час и никой не си спомнял как е изглеждал изпращачът. Елнби веднага разпознал изваденото от езерото тяло и било очевидно, че е изпитвал силна привързаност към младия си господар. За госпожа Хепуърт не обелил нито дума. До началото на процеса се срещнал с нея веднъж-дваж по работа, но дотогава изобщо не я познавал.

Поведението на жената по време на процеса било напълно

необяснимо. Освен че се обявила за невинна, тя изобщо не направила опит да се защити. Адвокатите ѝ били подпомогнати, макар и с малко, единствено от писаря на Хепуърт, който действал по-скоро заради паметта на покойния си господар, отколкото от състрадание към вдовицата. Самата тя изглеждала скована от безразличие, само веднъж се поддавала на емоциите, когато адвокатите ѝ, една ли не гневно, я умолявали да даде някакви подробности за обстоятелства, които се надявали да са от полза за защитата.

Той с мъртъв! Извикала тя триумфално. – Мъртъв! Мъртъв! Нищо друго няма значение! – Веднага след това се извинила за изблика си и добавила: – Вече нищо не може да се направи. Каквото е писано, то ще стане.

Точно това коравосърдечие настроило срещу нея съдията и съдебните заседатели. Бръсненето във всекидневната, край все още топлия труп! Убиецът вероятно е използвал бръснача на Хепуърт. Тя го е извадила, намерила е огледало, донесла е сапун, вода и кърпа, а после е заличила следите. С изключение на няколкото червени косъмче-та, полепнали по килима. Привързаните към тялото блокчета за ютия! Тя се е сетила за тях, на мъж никога не би му хрумнала подобна идея. Веригата и катинара, с които били прикрепени – само тя би знаела къде да ги намери. Тя е планирала преобличането в кантората на Хепуърт и пак тя е дала ключа на убиеца. Тя се е сетила за езерото, държала е вратата отворена, докато мъжът се е олюлявал под ужасния си товар, а после го е чакала да се върне, бдяла, слушвала се е да чуе пляска във водата.

Очевидно тя е възнамерявала да замине с убиеца, да заживее с него! Измислила е историята с пътуването до Америка. Ако всичко било минало по план, тя щяла да предостави чудесно обяснение. След като се изнесла от Лейлъм Гардънс, жената се настанила в малък пансион в Кентиш под името Хауърд, представила се за певица в хор и твърдяла, че съпругът ѝ е на турне. За по-голяма достоверност започнала работа в един театър. Нито за момент не загубила самообладание. Никой не идвал в стаята ѝ в пансиона, не получавала никакви писма. Знаело се къде е и какво прави във всеки час от деня. Очевидно била планирала всичко, до най-малката подробност още преди да е изстинало тялото на съпруга ѝ. Съдебните заседатели я намерили за виновна в „съучастничество и укривателство“ и тя получила присъда от петнайсет години затвор.

Така приключила историята отпреди единайсет години. Моят приятел обаче не загубил интерес към нея и след процеса. От отговорите на

изпратените в Ливърпул запитвания узнал, че бащата на Хепуърт, дребен корабопритежател, бил известен и уважаван човек. Бил починал три години преди убийството, като преди това се бил оттеглил от бизнеса. Съпругата му го надживяла само с няколко месеца. Освен убития Майкъл те имали още две деца – по-голям син, за когото се знаело, че е заминал някъде из колониите, и дъщеря, която се омъжила за френски офицер от флота. Те или не били чули за случилото се, или не желали да позорят името си. Младият Майкъл бил започнал кариерата си като архитект и се говорело, че се справя добре, но след смъртта на родителите си напуснал града и до процеса никой от познатите му на север не бил чувал нищо за него.

Някои от събраните факти доста озадачили приятеля ми. Оказало се, че писарят на Хепуърт, Елнби, е бил доверен помощник на бащата на Хепуърт. Постъпил на работа при него още като момче и когато Хепуърт старши се оттеглил, с негова помощ Елнби започнал свой собствен бизнес като корабен снабдител. За това изобщо не се разбрало по време на процеса. Елнби дори не бил подложен на кръстосан разпит. Нямаło нужда. Но предвид обстоятелствата изглеждало странно, че той сам не е споделил тази информация. Разбира се, не било изключено да го е направил заради брата или сестрата – Хепуърт е често срещано име в тукашната част на страната и може той се е надявал, че семейството няма да бъде въввлечено в процеса.

Що се отнася до жената, приятелят ми не успял да научи нищо повече за нея освен факта, че в договора с музикалния агент в Ротердам тя се представила като дъщеря на английски музикант и упоменала, че и двамата ѝ родители са мъртви. Вероятно подписала договора, без да знае какво точно представлява заведението, та появата на Чарли Мартин, хубавеляк и с чаровни моряшки маниери, а най-малкото англичанин, ѝ се видяла като чудодейно спасение.

Несъмнено е била силно привързана към него, но докато той е отсъствал, младият Хепуърт – той е бил луд по нея, тя била достатъчно красива, за да завърти главата на всеки мъж – я е излъгал, казал ѝ е, че съперникът му е мъртъв или един Господ знае какво, прелъстил я и се оженил за нея. В такъв случай не би било чудно, ако убийството ѝ се е струвало справедливо отмъщение.

Но дори и да е било така, хладнокръвното ѝ коравосърдечие било абсолютно противоестествено! Тя се била омъжила за него, живяла с него почти една година. Джетсън бил убеден, че е силно влюбена в съпруга си. Нямаło как да е било само игра, представление за пред съседите.

– Трябва да има още нещо. – Разговаряхме за случая в кабинета на моя приятел. Папката с документите отпреди единайсет години бе отворена пред него. Той крачеше напред-назад с ръце в джобовете и размишляваше на глас. – Нещо, което още не сме открили. Когато произне-соха присъдата, тя реагира много странно. Вместо това да я пречупи и сломи, тя изглеждаше така, сякаш току-що е удържала невероятна победа. Дали беше игра?

Ако се бе постарала малко по време на процеса, ако се бе престори-ла, че съжалява, че изпитва жал и угризения, вероятно щях да я отърва само с пет години затвор. Но тя като че ли не можеше да прикрие физи-ческото облекчение, което изпиташе при мисълта, че той е мъртъв, че ръката му никога повече няма да я докосне. Трябва да има нещо, което за миг е превърнало любовта ѝ в омраза... Същото се отнася и за мъжа. – Той се спря пред прозореца и погледна към реката. – Тя си е платила за стореното и вече е на свобода, но него полицията още го издирва. Той рискува главата си всяка вечер, когато чака щората да се вдигне и да отиде при нея.

Мисълта му изведнъж кривна в друга посока.

– И как така я е оставил десет години да бъде мъртва за света, дока-то той се е разхождал по улиците волен като птичка? Защо, когато по време на процеса всеки ден се трупаха все повече и повече доказателст-ва срещу жената, той не излезе и не застана до нея? Сам да се качи на бесилото, та макар и само от приличие.

Седна, взе папката, но не я отвори.

– Или пък това е била отплатата, за която тя е мечтаела? Той да я чака, да пази жива едничката надежда, която би направила страданията ѝ поносими? Да – продължи той замислено, – мъж, който наистина я обича, би приел това за достатъчно тежко наказание.

Сега, когато случайно бях възродил интереса му към отдавна забра-вения случай, той като че ли не можеше да откъсне мислите си от него. След съвместната ни разходка бях минавал неколкократно по сляпата уличка и последния път отново бях видял щората да се вдига. Той бе завладян от желанието да зърне мъжа лице в лице. Представяше си го красив, смел, внушителен... Но трябваше да има още нещо, заради кое-то една жена да е готова да продаде душата си, както биха казали хората.

Имахме само една възможност за успех. Мъжът се бе задавал вина-ги откъм Еджуеър Роуд. Ако се спотояхме в другия край на уличката и го изчакахме да завие от ъгъла, можеше да го пресрещнем точно когато

минава покрай фенера. Той едва ли щеше да се спре и да се върне, тъй като така щете сам да се издаде. Вероятно щеше да се престори, че минава случайно оттам и на свой ред да изчака ние да се скрием от поглед.

Късметът като че ли бе на наша страна. По обичайното време шората се вдигна и не след дълго откъм ъгъла се зададе мъжка фигура. След няколко секунди ние поехме срещу нея и за момент изглеждаше сякаш ще се срещнем точно под фенера, както бяхме планирали, Мъжът вървеше към нас с приведена глава и леко полюшваща се походка. Очаквахме, че ще ни види и ще подмине къщата, но за наша изненада той се спря пред нея и отвори портичката. В следващия миг щеше да се скрие вътре и ние щяхме да видим единствено гърба му. Моят приятел направи няколко широки крачки и се озова зад него. Сложи ръка на рамото му и го обърна към себе си. Пред нас се откри старото набръчкано лице от благи, воднисти очи.

Бяхме толкова изненадани, че за миг изгубихме дар слово. Приятелят ми успя да измисли някакво извинение, че е сбъркал къщата, и се върна при мен. Свърнах ме зад ъгъла и почти едновременно избухнахме в смях. След това приятелят ми внезапно спря и се взря в мен.

– Това беше старият писар на Хепуърт! – възкликна той. – Елънби!

Виждаше му се чудовищно. Елънби не беше обикновен служител. Семейството го бе смятало за приятел. Баштата на Хепуърт му бе помогнал да започне самостоятелен бизнес. Той бе изпитвал истинска привързаност към жертвата, в това всички бяха убедени. Какво означаваше по-явата му в дома на жената?

На полицата над камината имаше указател. Беше следващият ден следобед, в кантората му. Изведнъж ме връхлетя едно хрумване. Взех указателя, отворих го и открих: *Елънби и Сие, корабни доставки*, с адрес недалеч от Сити.

Може би й помагаше заради покойния си господар, опитваше се да я задържи далеч от онзи мъж. Но защо? Жената безучастно бе гледала как убиват младия Хепуърт. Как можеше Елънби да се изправи отново пред нея?

Освен ако впоследствие не бе разбрал нещо, което оправдаваше чудовищното й коравосърдечие.

Какво ли бе то? Всичко бе внимателно и хладнокръвно планирано. Бръсненето във всекидневната! Точно това като че ли най-вече не можеше да се преглътне. Във всекидневната нямаше огледало, тя трябва да му го е донесла. Защо той не се е качил горе в банята, където всяка

сутрин се е бръснел Хепуърт, там всичко щяло да му е подръка?

Приятелят ми крачеше из стаята, редеше на глас несвързаните си мисли, но изведнъж спря и ме погледна.

– Защо се е обръснал във всекидневната? Чуваше се тихо дрънчене, той си играеше с връзката ключове в джоба. Това му беше навик при провеждане на кръстосан разпит и аз, сякаш знаех отговора, без да се замислям – или поне така ми се стори, – отвърнах:

– Може би защото е по-лесно да се смъкне бръснач от горния етаж, отколкото по стълбите да се качи мъртвец.

Той се подпря на писалището и се приведе напред, очите му блестяха развълнувано:

– Представи си сцената: малката претрупана всекидневна. Тримата стоят около масата, Хепуърт нервно стиска облегалката на стола. Обвиненията, укорите, заплахите. Младият Хепуърт – не забравяй, че всички са го смятали за слаб и безволев мъж, за страхливец – с преbledнял, заеква, навел е глава смутено. Погледът на жената се мести от единия към другия. В очите ѝ неволно проблясва презрение, последвано – още по-лошо – от съжаление. О, ако можеше да му се противопостави, да се държи като истински мъж, да отстоява своето! Само да не се страхуваше толкова много! И в следващия миг фаталното извършване настрани, придружено от груб подигравателен смях тона е бил мигът, единственият миг, в който Хепуърт не е усещал върху себе си сковаващата сила на арогантния, властен поглед на Мартин.

Точно така е станало. Ако си спомняте, куршумът е влязъл откъм тила. Вероятно Хепуърт неведнъж си е представял този сблъсък – почтените жители на предградията не носят със себе си зареден револвер, – преживявал го е отново и отново, докато накрая се е докарал до чудовищно състояние, обладан едновременно от неистова омраза и страх. Малодушните мъже често стигат до крайности. След като нямало друг изход, той щял да го убие.

Чувате ли тишината? Екотът на изстрела е заглъхнал. Двамата са на колене, опитват се да го свестят, долепят ухо до гърдите, търсят ударите на сърцето. Мартин трябва да се е строполил по лице, по килима нямало кръв. Къщата е отдалечена, изстрелът най-вероятно не е бил чул. Само ако могат да се отърват от тялото! Езерото – то е на не повече от стотици метра!

Приятелят ми посегна към захвърлената сред книжата на писалището папка и забързано заразгръща листите.

– Какво по-лесно от това? До езерото се строи нова къща. Не е

проблем да се вземе ръчна количка за пренасянето на трупа. Строителите са прокарали пътека досами брега. Според полицията тялото е извадено от метър и половина дълбочина. Нищо работа, просто го закарваш дотам, обръщаш количката и трупът пада във водата.

Да помислим малко. Тялото може да изплува, така че е по-добре да го направим по-тежко, да потъне дълбоко в меката тиня и да изгние там.

Да помислим още. Не би на да пропускаме нито една възможност. Нека предположим, че въпреки всичко то все пак изплува. Да речем, че веригата се измъкне. Работниците постоянно гребат вода от езерото, може те да го намерят.

Нека не забравяме, че той лежи по гръб, те са го обърнали, за да проверят дали не бие сърцето му. Вероятно са затворили очите му, не са издържали на взора им.

Сигурно идеята е била на жената. Тя е виждала и двамата да лежат до нея със затворени очи. Не може да не си е давала сметка колко си приличат. А ако в джоба му пхнат часовника на Хепуърт и сложат неговия пръстен на ръката! Само да не беше брадата – тази ужасна къдрава, червена брада!

Прокрадват се към прозореца и надничат навън. Непрогледна мъгла. Не се чува нищо, цари пълно спокойствие. Разполагат с предостатъчно време.

След това, за всеки случай, той облича мушамата и излиза. Може някой да е видял в къщата да влиза мъж в жълта мушамата, не може той да изчезне просто ей така. Мушамата ще бъде съблечена в някоя тъмна уличка или в празен вагон. После отиване до кантората. Там го чака Елънби. Верният Елънби, добрият стар приятел на семейството. Той ще го посъветва какво да правят.

Приятелят ми със смях захвърли папката.

– Нищо не липсва! – извика той. – И като си помисля, че никой от нас не се сети!

– Всичко съвпада – потвърдих аз, – с изключение на младия Хепуърт. Можете ли да си го представите, доколкото го познавате от описанията, как седи и хладнокръвно обмисля планове за бягство, докато трупът лежи на килима в краката му?

– Не – отвърна той. – Но съвсем ясно виждам нея, жената, която седмици наред остана безмълвна пред нашите молби и заплахи, жената, която като същинска статуя не помръдна три часа, докато старият Кътбиш се опитваше да убеди претъпканата съдебна зала, че тя е днешната Попиел, и която след произнасянето на присъдата от петнайсет години

затвор слезе от подсъдимата скамейка с тържествуващ поглед и напусна съдебната зала с наперената крачка на момиче, което отива на среща с любимия си. Обзалагам се – добави той, – че именно тя го е обръснала. Хепуърт щеше да го пореже дори и със самообръсначка!

– В такъв случай тя е мразила другия, Чарли Мартин – рекох аз. – Затова е бил онзи триумф при мисълта, че той е мъртъв.

– Да – кимна той. – Тя изобщо не се опита да го прикрие. Странно, че двамата толкова много са си приличали. – Погледна часовника си. – Искате ли да дойдете с мен?

– Къде?

– В „Елънби и Сие“. Все още може да е там.

Кантората се помещаваше на последния етаж на старата сграда в задънена уличка недалеч от Сити. Височко слабо момче ни уведоми, че господин Елънби го няма, но ще се върне всеки момент, така че ние седяхме пред слабия огън в камината, докато навън падна мрак и чухме стъпки по скърцащите стълби.

Той се поспря на прага, веднага ни разпозна, но като че ли не се изненада. Извини се, задето ни е накарал да го чакаме, и ни покани в кабинета си.

– Едва ли ме помните – поде приятелят ми, щом влязохме и затворихме вратата. – Предполагам, че до снощи не сте ме виждали без перука и тога, а те променят човека. Аз бях главният адвокат на госпожа Хепуърт.

В старите уморени очи проблясна недвусмислено облекчение. Очевидно случилото се предишната вечер го бе изплашило и той се страхувате, че си има работа не с приятели, а с врагове.

– Вие бяхте много добър – прошепна той. – В онзи момент госпожа Хепуърт бе твърде сломена, за да ви благодари подобаващо, но аз знам, че тя ценеше високо усилията ви.

Стори ми се, че зърнах лека усмивка па устните на приятеля си.

– Длъжен съм да се извиня за грубостта си снощи – рече той. – Признавам си, че когато си позволих да ви спра, очаквах, че ще се изправя лице в лице с много по-млад мъж.

– Помислих ви за детектив – отвърна Елънби с тихия си благ глас. – Простете ми. Аз съм доста късоглед. Но ви уверявам, че госпожа Хепуърт не е виждала онзи мъж, Чарли Мартин от – той се поколеба за миг – деня на убийството.

– Съвсем естествено – съгласи се приятелят ми – предвид, че Чарли

Мартин лежи в гробницата в Хайгейт.

Въпреки напредналата си възраст Елънби трескаво скочи на крака, пребледнял и разтреперан.

– Какво искате? – извика той.

– Към този случай изпитвам далеч не само професионален интерес – призна приятелят ми. – Преди десет години бях много по-млад. А тя бе толкова красива... И сега се опасявам, че като позволява на съпруга си да я посещава тук, на познатия на полицията адрес, госпожа Хепуърт излага мъжа си на огромен риск. Ако бъдете така добър да ме запознаете с всички факти, вероятно бих се наел да предоставя на нейно разположение целия си опит и знания.

Старият Елънби бе успял да се овладее.

– Извинете ме за миг рече той, – ще пусна момчето да си върви.

След миг го чухме да заключва външната врата, той се върна, стъкми огъня и ни разказа началото на историята.

Оказа се, че положеният в гробницата в Хайгейт мъж все пак е Хепуърт, но не Майкъл, а Алекс, по-големият брат.

Още от момче той бил жесток, избухлив, безскрупулен. От разказа на Елънби ни бе трудно да си го представим като продукт на съвременната цивилизация. По-скоро той бил живото копие на някой прапрапрадядо авантюрист. Изобщо не възнамерявал да се захваща за работа, след като можел да се отдаде на разгул и порок на чужд гръб. На няколко пъти неговите родители изплащали дълговете му и накрая го пратили в колониите. За съжаление, нямало начин да го задържат там. Веднага, щом парите свършили, той се завърнал и се опитал да изкопчи още чрез заплахи и изнудване. Само че този път се сблъскал с неочаквано категоричен отказ и затова решил, че единствената алтернатива е кражбата и фалшифицирането. За да го спасят от сурово наказание и да избегнат опозоряването на името си, родителите му жертвали всичките си спестявания. Според Елънби мъката и срамът ги пратили в гроба само за няколко месеца.

Така Алекс останал без това, което смятал за законно полагащ му се източник на средства. Сестра му, за нейно щастие, била извън обсега му, та той се насочил към по-малкия си брат Майкъл. Слабохарактерен, мекушав вероятно все още изпитващ момчешка привързаност към силния красив по-голям брат, той глупаво се поддад на молбите за помощ. Естествено, исканите суми постоянно нараствали, докато накрая почти като облекчение била посрещната новината, че Алекс се е забъркал в ужасно престъпление. Той горял от нетърпение да напусне страната и

Майкъл му дал почти всичките си спестявания, като двамата тържествено се договорили Алекс никога повече да не се връща в родината.

Но загубата на родителите и тези тревоги напълно пречупили Майкъл. Той вече не изпитвал радост от работата си, единственото му желание било да избяга от всичките си стари познати и да започне на чисто нов живот. Елънби му предложил да се преместят в Лондон и да се захванат с корабни доставки, като малкото им средства щели да са достатъчни за начален капитал. Името Хепуърт щяло да е от полза в корабоплавателните среди, като Елънби настоял компанията да се нарича „Хепуърт и Сие“ с надеждата, че това ще пробуди у младия Майкъл по-голям хъс и ентузиазъм.

Не била изминала година от преместването в Лондон, когато Алекс се завърнал и поискал още пари. По съвет на Елънби Майкъл отказал и дал на по-големия си брат да разбере, че този път номерът му няма да мине. След време пристигнало жалостиво писмо, Алекс бил болен и умираше от глад. Дали Майкъл нямало да се смили над младата му съпруга и да отиде да ги посети?

Едва тогава те разбрали, че Алекс се е оженил. Майкъл, против волята на Елънби, решил да отиде да провери дали все пак бракът не го е променил към добро. В жалкия пансион в Ийст Енд той открил младата жена, а брат му се появил чак когато той вече си тръгнал. Междувременно момичето разказало историята си на Майкъл.

Тя била певица, работела в мюзикхол в Амстердам. Там се запознала с Алекс Хепуърт, който тогава се наричал Чарли Мартин и твърдял, че е влюбен в нея. Когато пожелаел, той можел да бъде изключително чаровен, а младостта и красотата ѝ придавали на твърденията му – поне за момента – истинска нотка па възхита и копнеж. Тя се съгласили да се омъжи за него, най-вече за да избяга от мюзикхола Била още дете, всичко ѝ се виждало за предпочитане пред ужасите, които животът ѝ предлагал.

Той всъщност не се оженил за нея. Поне тя така смятала. Веднъж, в изблик на пиянско откровение, ѝ заявил, че церемонията била мнима. За нещастие било лъжа. Алекс открай време бил хладнокръвно пресметлив и се погрижил бракът да е абсолютно законен, вероятно с идеята, че това е сигурна инвестиция.

Той бързо ѝ се наситил и животът ѝ с него се превърнал в ад. Шалчето около шията прикривало ужасен белег, понеже когато тя отказала да излезе на улицата да изкарва прехраната и за двамата, в пристъп на гняв той се опитал да пререже гърлото ѝ. След като се върнали в

Англия, тя възнамерявала да го напусне. Била готова на всичко, дори и да рискува после той да я намери и да я убие.

Заради нея младият Хепуърт предложил отново да помогне на брат си, при условие, че той ще замине в чужбина – сам. Алекс се съгласил. Престорил се, че съжалява, че се чувства виновен. Вероятно по време на цялото представление едва се е сдържал да не се усмихне. Лукавият му мозък бил предвидил какво ще се случи. Несъмнено още от самото начало в съзнанието му се е била родила идеята за изнудване. Въоръжен с обвинението в двуженство, той можел да разчита на сигурен и нарастващ доход до края на живота си.

Майкъл го натоварил на кораб за Кейп. Разбира се, вероятността Алекс да спази думата си била малка, но винаги оставала надеждата, че при някое кръчмарско сбиване може да му прережат гърлото. Така или иначе, той щял да бъде извън страната поне половин година и това давало възможност на момичето, Лола, да започне нов живот. Месец по-късно тя се омъжила за Майкъл, а четири месеца след това пристигнало писмо от Алекс до госпожица Мартин, подписано *твой любящ съпруг Чарли*, който изразявал надежда, че скоро ще има удоволствието да я види отново.

Запитването чрез Британски съвет в Ротердам доказало, че този път заплахата не е блъф. Бракът бил напълно законен.

Случилото се в нощта на убийството било точно така, както си го представяше приятелят ми. Когато на следващата сутрин Елънби пристигнал в кантората, там вече го очаквал младият Хепуърт. Едва на другия ден излязъл навън, с боядисана коса и наболи мустачки.

При други обстоятелства Елънби щял да го посъветва да се предаде и да застане пред съда, както самият Майкъл желаел да стори; но предвид какво огромно облекчение представлявала смъртта на Алекс и за двама им, притежанието на револвера накланяло везните в полза на предумишлено убийство. Изолираната къща, близостта на езерото – всичко това изглеждало предварително нагласено. Дори и да успеел да убеди заседателите, че е действал при самозащита и така да избегне въжето, доживотният затвор не му мърдал.

А и не било сигурно, че в такъв случай жената ще остане на свобода. По ирония на съдбата убитият мъж пак щял да бъде неин съпруг, а убиецът – в очите на закона – неин любовник.

Нейната силна воля надделяла. Младият Хепуърт отплавал за Америка. Там лесно намерил работа – естествено, под друго име – и архитектурно бюро, а по-късно отворил самостоятелна кантора. От нощта на

убийството двамата не се били виждали до преди три седмици.

Никога повече не видях жената. Ако не се лъжа, приятелят ми я посети веднъж. Хепуърт вече се бил върнал в Америка и успял да издейства някакво полицейско разрешително, което практически я правеше свободна да замине при него.

Понякога вечер се улавям как нозете неволно ме отвеждат към сляпата уличка. И винаги ме връхлита усещането, че съм нахлул в празен театър, в който представлението отдавна е свършило.

КРАЙ

© Джеръм К. Джеръм
© 2006 Владимир Молев, превод от английски

Jerome K. Jerome
The Street of the Blank Wall

Сканиране: Г.
Разпознаване и редакция: veso_t, 2009

Издание:

Джеръм К. Джеръм. Разговори след вечеря
ИК „Фама“, 2006
ISBN-10: 954-597-253-X
ISBN-13: 978-954-597-253-9

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11253>]